

Yttrande

(Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet)

2024-01-09

17

Yttrande angående Motion av Anders Svensson (M) och Hakan Önal (M) om att utreda den organisatoriska tillhörigheten för egenregin inom vuxenutbildningen.

I motionen föreslås att utreda den organisatoriska tillhörigheten för egenregin inom vuxenutbildningen. Idag har nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning det övergripande ansvaret, medan utbildningsnämnden ansvarar för utförandet av den kommunala vuxenutbildningen.

Vi rödgröna delar bilden av att det finns organisatoriska utmaningar med dagens organisation. Eftersom det i Göteborgs stads budget för 2024 finns ett beslutat uppdrag om att utreda hur utförandet av kommunal vuxenutbildning och högre yrkesutbildning kan samlas i en nämnd, väljer vi att avstyrka motionen från Moderaterna.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-11-24

Ärendenummer SLK-2023-00616

Handläggare

Joacim Englund

Telefon: 031-368 02 11

E-post: joacim.englund@stadshuset.goteborg.se

Motion av Anders Svensson (M) och Hakan Önal (M) om att utreda den organisatoriska tillhörigheten för egenregin inom vuxenutbildningen

Motionen

Anders Svensson (M) och Hakan Önal (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen får i uppdrag att, tillsammans med nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning samt utbildningsnämnden, utreda den organisatoriska tillhörigheten för egenregin inom vuxenutbildningen, däribland Studium och Yrgo.

Motionärerna konstaterar att vuxenutbildningen i Göteborgs Stad är organiserad under två nämnder. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning har det övergripande ansvaret för den kommunala vuxenutbildningen medan utbildningsnämnden ansvarar för den vuxenutbildning som sker i egen regi. Enligt motionärerna medför lösningen med två ansvariga nämnder utmaningar, då den organisatoriska gränsdragningen som en förvaltning innebär, ständigt behöver överbryggas.

Motionärerna menar att den organisatoriska tillhörigheten för den del av vuxenutbildningen som idag är organiserad under utbildningsnämnden behöver utredas. Utredningen ska ta särskild ställning till vilka konsekvenser det skulle medföra om Studium och Yrgo (eller något av dem två) skulle få sin organisatoriska tillhörighet under nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning. För- och nackdelar av en eventuell flytt ska utredas och utredningen ska beakta möjligheterna för Göteborgs Stad att säkerställa leverans av vuxenutbildning inklusive SFI oberoende av typ av leverantör, egenregi eller extern.

Remissinstanser

Motionen har remitterats för yttrande till nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning samt utbildningsnämnden. Remissinstansernas svar är sammanställda i nedanstående tabell.

Remissinstans	Beslut	Kommentar
Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning	Anses besvarad	Av Göteborgs Stads beslutade budget framgår att kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda hur utförandet av kommunal vuxenutbildning och

		högre yrkesutbildning kan samlas till en nämnd.
Utbildningsnämnden	Avstyrker Yttrande L Protokollsanteckning L Reservation M	Kommunfullmäktige har i budgeten för 2024 beslutat att ge kommunstyrelsen i uppdrag att utreda hur utförandet av kommunal vuxenutbildning och högre yrkesutbildning kan samlas till en nämnd.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Utbildningsnämnden bedömer att det mest ekonomiskt fördelaktiga för Göteborgs Stad är att utförardelen inom vuxenutbildning och yrkeshögskola finns tillsammans med övrig verksamhet inom gymnasieskola och anpassad gymnasieskola som utbildningsförvaltningen utför. Genom att samla all utförarverksamhet i en förvaltning kan stadens resurser nyttjas effektivt genom samordning och sambruk av lokaler, utrustning och personal. Verksamheterna delar även på en stödorganisation med specialistfunktioner som är anpassade att stödja utbildningsverksamheten.

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning för fram att en flytt av Studium och Yrgo skulle innebära ett samlat huvudmannaskap för vuxenutbildningen. Enligt nämnden är det rimligt att anta att detta kan ge samordningsvinster i form av resurser och utbildningsplanering utifrån ett långsiktigt ekonomiskt perspektiv. Nämnden skulle även få en tydligare bild över kostnaderna inom egenregionen.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning ser att en flytt av Studium och Yrgo skulle medföra ökade möjligheter att styra utformningen av utbildningsupplägg utifrån marknadens behov. En flytt kan även leda till ökad flexibilitet gentemot eleverna och medföra att ändrade behov i form av innehåll och mängd i vuxenutbildningen kan mötas med kort varsel.

Stadsledningskontorets kommentar

Kommunfullmäktige har i budgeten för 2024 gett kommunstyrelsen i uppdrag att utreda hur utförandet av kommunal vuxenutbildning och högre yrkesutbildning kan samlas till en nämnd. De frågor som adresseras i motionen kommer att omfattas av denna utredning.

Jonas Kinnander

Direktör ärende och utredning

Eva Hessman

Stadsdirektör

Bilagor

1. Motionen
2. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildnings handlingar 2023-11-21 § 209
3. Utbildningsnämndens handlingar 2023-11-21 § 182

Handling 2023 nr 142**Motion av Anders Svensson (M) och
Hakan Önal (M) om att utreda den
organisatoriska tillhörigheten för egenregi
inom vuxenutbildningen**

I Göteborg är det Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning (NAV) som ansvarar för vuxenutbildningen. Den del av vuxenutbildningen som sker i egenregi är dock inte organiserad under NAV utan har sin organisatoriska tillhörighet under Utbildningsnämnden (UBN) från vilken NAV sedan köper vuxenutbildning. Att ha det organiserat på det sättet med två berörda nämnder inblandade är långt ifrån en självklarhet. Tvärtom medför lösningen utmaningar när den organisatoriska gränsdragning som en förvaltning medför ständigt behöver överbryggas.

Undertecknade motionärer menar att den organisatoriska tillhörigheten för den del av vuxenutbildningen som idag är organiserad under UBN behöver utredas. De delar som avses är Studium och Yrgo samt eventuellt ytterligare delar som hanterar vuxenutbildning. Utredningen skall ta särskild ställning till vilka konsekvenserna skulle bli om Studium och Yrgo, bara en av dem eller båda två, skulle få sin organisatoriska tillhörighet under NAV. Av utredningen skall framgå vilka för- respektive nackdelar en eventuell flytt skulle medföra. Utredningen skall beakta möjligheterna för Göteborgs stad att säkerställa leverans av vuxenutbildning inkl. SFI oberoende av leverantör, egenregi eller extern leverantör.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige:

Kommunstyrelsen får i uppdrag att tillsammans med Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning samt Utbildningsnämnden utreda den organisatoriska tillhörigheten för egenregi inom vuxenutbildningen, däribland Studium och Yrgo.

Anders Svensson (M)**Hakan Önal (M)**

Yttrande till kommunstyrelsen om motion av Anders Svensson (M) och Hakan Önal (M) om att utreda den organisatoriska tillhörigheten för egenregin inom vuxenutbildningen

§ 209, 1172/23

Nämnden har fått i uppdrag att yttra sig om en motion till kommunfullmäktige som berör nämndens verksamhet.

Beslut

1. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning anser motionen från Anders Svensson (M) och Hakan Önal (M) om att utreda den organisatoriska tillhörigheten för egenregin inom vuxenutbildningen besvarad, med hänvisning till uppdrag i Göteborgs Stads budget 2024.

2. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som nämndens eget yttrande till kommunstyrelsen.

Handlingar

Tjänsteutlåtande, 2023-10-27

Bilaga 1: Motion av Anders Svensson (M) och Hakan Önal (M) om att utreda den organisatoriska tillhörigheten för egenregin inom vuxenutbildningen, Göteborgs Stads kommunfullmäktige, Handling 2023 nr 142

Bilaga 2: Tjänsteutlåtande: Redovisning av uppdrag om genomförandeplan för att vuxenutbildningen i högre grad ska drivas i egen regi och av folkbildningens aktörer (0726/23)

Bilaga 3: Utredning och genomförandeplan § 129 den 14 juni 2023 (0726/23)

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret (diarienummer 0616/23) senast den 22 november 2023.

Dag för justering

2023-11-21

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2023-11-22

Vid protokollet

Sekreterare

Mathias Henriksson

Ordförande

Marie Brynolfsson (V)

Justerande

Anders Svensson (M)

Protokollsutdragets riktighet intygas av nämndsekreterare Mathias Henriksson.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-10-27

Diarienummer 1172/23

Handläggare

Hans Timan, Jessica Perez Lif, Kathrin Ahlstedt

Telefon: 031-365 00 00 (växel)

E-post: fornamn.efternamn@arbvux.goteborg.se

Yttrande till kommunstyrelsen om motion av Anders Svensson (M) och Hakan Önal (M) om att utreda den organisatoriska tillhörigheten för egenregin inom vuxenutbildningen

Förslag till beslut

1. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning anser motionen från Anders Svensson (M) och Hakan Önal (M) om att utreda den organisatoriska tillhörigheten för egenregin inom vuxenutbildningen besvarad, med hänvisning till uppdrag i Göteborgs Stads budget 2024.

2. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som nämndens eget yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Anders Svensson (M) och Hakan Önal (M) har lämnat in en motion till kommunfullmäktige om att utreda den organisatoriska tillhörigheten för egenregin inom vuxenutbildningen. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildningen har blivit utsedd som remissmottagare tillsammans med utbildningsnämnden.

Av Göteborgs Stads beslutade budget för 2024 framgår bland annat att kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda hur utförandet av kommunal vuxenutbildning och högre yrkesutbildning kan samlas till en nämnd. I utredningen ska ekonomiska, verksamhetsmässiga och arbetsmiljömässiga synpunkter belysas. Förvaltningen föreslår därför att nämnden anser motionen besvarad, med hänvisning till beslutat utredningsuppdrag i Göteborgs Stads budget 2024.

Bedömning ur ekonomisk dimension

En utredning av den organisatoriska tillhörigheten för egenregin inom Göteborgs Stad bedöms leda till viss ekonomisk påverkan i form av kostnader för att bedriva och genomföra utredningen. Den ekonomiska dimensionen bedöms även påverkas i större omfattning i det fall som en eventuell utredning resulterar i att den organisatoriska hemvisten för egenregin inom vuxenutbildningen ska ändras.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan inom denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Den omständigheten att en utredning genomförs bedöms inte påverka den sociala dimensionen i någon större omfattning. Möjligen kan viss påverkan bestå i att personal från Förvaltningen ska delta i utredningsarbetet. Förvaltningens bedömning är istället att den sociala dimensionen påverkas mer i det fall som en eventuell utredning genererar ett beslut om att den organisatoriska tillhörigheten ska flyttas. Om den organisatoriska tillhörigheten inte ska förändras är Förvaltningens bedömning att den sociala dimensionen kommer att vara oförändrad.

Samverkan

Förvaltningsövergripande samverkansgrupp (FSG) den 20 november 2023.

Beslutet skickas till

Stadsledningskontoret (diarienummer 0616/23) senast den 22 november 2023.

Bilagor

1. Motion av Anders Svensson (M) och Hakan Önal (M) om att utreda den organisatoriska tillhörigheten för egenregin inom vuxenutbildningen, Göteborgs Stads kommunfullmäktige, Handling 2023 nr 142
2. Tjänsteutlåtande: Redovisning av uppdrag om genomförandeplan för att vuxenutbildningen i högre grad ska drivas i egen regi och av folkbildningens aktörer (0726/23)
3. Utredning och genomförandeplan § 129 den 14 juni 2023 (0726/23).

Ärendet

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning har fått i uppdrag att yttra sig om en motion till kommunfullmäktige som berör nämndens verksamhet. Nämndens yttrande ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast den 22 november 2022.

Beskrivning av ärendet

Anders Svensson (M) och Hakan Önal (M) har lämnat in en motion till kommunfullmäktige om att utreda den organisatoriska tillhörigheten för egenregin inom vuxenutbildningen. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning (Nämnden) har blivit utsedd som remissmottagare tillsammans med utbildningsnämnden.

Idag har nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning enligt reglementet det övergripande ansvaret för den kommunala vuxenutbildningen i Göteborgs Stad. Nämnden är huvudman för kommunal vuxenutbildning, utom för den vuxenutbildning som utförs i kommunal regi av utbildningsnämnden. Utbildningsnämnden är enligt sitt reglemente huvudman för den del som utförs i egen regi.

Mål och uppdrag i Göteborgs Stads budget 2023 kring vuxenutbildning i egen regi

Under detta år har Förvaltningen genomfört ett omfattande utredningsarbete gällande följande mål och uppdrag i Göteborgs Stads budget för år 2023:

- *Vuxenutbildningen ska i högre grad drivas i egen regi och av folkbildningens aktörer.*
- *Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning får i uppdrag att avveckla regeln om att maximalt 25 procent av vuxenutbildningen får bedrivas i kommunal regi.*
- *Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning får i uppdrag att i samverkan med utbildningsnämnden inleda arbete för att Göteborgs Stad i huvudsak ska anordna Sfi och andra utbildningar i det svenska språket i egen regi.*

I utredningen har Förvaltningen belyst en rad delar som tangerar målet och uppdraget, där en relevant del är huvudmannaskapet och de konsekvenser som det inom Göteborgs Stad delade huvudmannaskapet leder till. I tjänsteutlåtandet till utredningen har Förvaltningen lagt fram tre olika alternativ till genomförandeplaner. Alternativ 1 och 2 visar på genomförandeplan för hur målet och uppdragen kan omhändertas beroende på hur budgetbegreppen *i högre grad* respektive *i huvudsak* ska förstås och där kärnan är att mer av vuxenutbildningen ska anskaffas från egenregin.

Genomförandeplan alternativ 3 syftar till att omhänderta konsekvenserna av målet och uppdragen utifrån de organisatoriska förutsättningar som finns inom Nämnden. Den mest väsentliga delen i genomförandeplan alternativ 3 är att avveckla det delade huvudmannaskapet genom att ett fullständigt huvudmannaskap överförs till Nämnden. Detta förslag kräver dock att Nämnden först inger hemställan om fullständigt huvudmannaskap för den kommunala vuxenutbildningen samt om ansvaret för att ansöka och anordna utbildningar inom yrkeshögskolan till kommunfullmäktige. I det tjänsteutlåtande som Förvaltningen har lagt fram till Nämnden inför sammanträdet i september i ärende 0726/23 har redogjorts för de konsekvenser som genomförandeplan 3 bedöms medföra:

- ökat inflytande och kontroll över krav på utbildningen och dess utveckling,
- ökad kontroll på utbildningens utförande, uppföljning, analys samt bättre förutsättningar för det systematiska kvalitetsarbetet,
- ökad möjlighet till påverkan av flexibiliteten i utbildningen samt planeringen av den,
- ökad omfattning på huvudmannaskapet istället för ett delat huvudmannaskap,
- samtliga delar inom utbildningskedjan kvarstår inom Nämnden,
- möjlighet att arbeta för att samtliga elever får en sammanhängande, sömlös och effektiv utbildning
- fortsatt påverkan på den ekonomiska och sociala dimensionen, men sannolikt i annat utförande och av annan art än den som redogörs för i utredningen.

Förvaltningens bedömning

De slutsatser och konsekvenser som den genomförda utredningen presenterat gällande huvudmannaskapet har enligt Förvaltningens bedömning relevans för de frågor som väcks i nu aktuell motion till kommunfullmäktige. Mot bakgrund av det biläggs utredningen om målet och uppdragen gällande ökad andel egenregi med tillhörande tjänsteutlåtande till detta remissvar, se Bilaga 2 och Bilaga 3. Förvaltningens bedömning är att en avgörande förutsättning till de konsekvenser som genomförandeplan 3 bedöms medföra är att huvudmannaskapet för den kommunala vuxenutbildningen inom Göteborgs Stad samlas under en nämnd.

Frågorna i motionen till kommunfullmäktige

Av motionen efterfrågas utredning enligt nedan:

- *Utredningen skall ta särskild ställning till vilka konsekvenserna skulle bli om Studium och Yrgo, bara en av dem eller båda två, skulle få sin organisatoriska tillhörighet under NAV. Av utredningen skall framgå vilka för- respektive nackdelar en eventuell flytt skulle medföra. Utredningen skall beakta möjligheterna för Göteborgs stad att säkerställa leverans av vuxenutbildning inkl. SFI oberoende av leverantör, egenregi eller extern leverantör.*

Förslag till beslut i kommunfullmäktige enligt motionen:

- *Kommunstyrelsen får i uppdrag att tillsammans med Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning samt Utbildningsnämnden utreda den organisatoriska tillhörigheten för egenregin inom vuxenutbildningen, däribland Studium och Yrgo.*

Mot bakgrund av den utredning som under året har skett inom Förvaltningen är bedömningen att en sådan utredning är nödvändig i det fall som Nämnden beslutar om att anta genomförandeplan alternativ 3. De ekonomiska och sociala konsekvenserna av att en sådan utredning bedöms i sig inte leda till påverkan. Ett beslut om att utreda frågan om hemvisten för Studium och Yrgo bedöms alltså inte i sig påverka den sociala eller ekonomiska dimensionen, men ett eventuellt senare beslut om att flytta hemvisten till Nämnden torde påverka båda dimensionerna ingående. Exakt hur påverkan kommer att se ut ur ett för Göteborgs Stad övergripande perspektiv kan Förvaltningen inte säga. Förvaltningen ser dock att det är möjligt att ur Förvaltningens perspektiv beskriva de ekonomiska och sociala konsekvenser som kan förutses med ett beslut om att hemvisten för Studium och Yrgo flyttas till Nämnden kan komma att medföra. Inom den sociala

dimensionen kan ett sådant beslut leda till ökad flexibilitet gentemot eleverna i fråga om att

- möta ändrat behov i form av innehåll i vuxenutbildningen med kort varsel,
- möta ändrad mängd av behov av vuxenutbildning och
- möjlighet att styra utformningen av utbildningsupplägg utifrån arbetsmarknadens behov.

Till följd av den idag begränsade omfattningen på hur mycket av behovet som Förvaltningen kan anskaffa från Studium gör Förvaltningen bedömningen att resterande behov måste anskaffas genom upphandling. Detta till följd av de bestämmelser som följer av LOU. Ett annat perspektiv som behöver belysas inom den sociala dimensionen är de personella resurserna.

Förvaltningens bedömning av de ekonomiska konsekvenserna av motionen är att enbart utredningen i sig inte bedöms leda till påverkan på den ekonomiska dimensionen. Den omständigheten att utredning enligt motionen blir verklighet samt därefter leder till att beslut fattas om att hemvisten för Studium och Yrgo flyttas, kommer innebära att Nämnden kan få en tydligare bild över kostnader inom egenregin. Det är något som Nämnden inte har idag. Det är också rimligt att anta ett samlat huvudmannaskap kan ge samordningsvinster i form av resurser och utbildningsplanering utifrån ett långsiktigt ekonomiskt perspektiv. Det finns dock en risk för att kostnaderna ökar om andelen vuxenutbildning som ska bedrivas i egenregi ökar. Då Nämnden inte har insyn i kostnaderna i egenregi som de ligger idag kan detta i nuläget inte konkretiseras.

Uppdrag i Göteborgs Stads budget 2024

Kommunfullmäktige beslutade den 9 november 2023 att fastställa Göteborgs Stads budget 2024, utifrån förslag från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Av den beslutade budgeten framgår bland annat att kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda hur utförandet av kommunal vuxenutbildning och högre yrkesutbildning kan samlas till en nämnd. I utredningen ska ekonomiska, verksamhetsmässiga och arbetsmiljömässiga synpunkter belysas.

Förvaltningen föreslår därför att nämnden anser motionen besvarad, med hänvisning till beslutat utredningsuppdrag i Göteborgs Stads budget 2024.

Andreas Lökholt
Förvaltningsdirektör

Jamileh Mobaser
Tf. avdelningschef vuxenutbildningen

Yttrande

Liberalerna

2023-11-21

Ärende nr 15

Yttrande angående motion av Anders Svensson (M) och Hakan Önal (M) om att utreda den organisatoriska tillhörigheten för egenregin inom vuxenutbildningen

Motionärerna föreslår att utreda den organisatoriska tillhörigheten för egenregin inom vuxenutbildningen, vilket bland annat gäller Studium (vuxenutbildning) och YRGO (yrkeshögskola). Frågeställningen har sedan tidigare utretts vid flera tillfällen. På goda grunder har sedan politiska beslut landat i att den nuvarande organiseringen, inom Utbildningsförvaltningen, har varit bäst lämpad för att utföra verksamheten. Det är fortsatt Liberalernas mening och det finns flera skäl till det.

Vi är av uppfattningen att det inte är lämpligt att två nämnder i staden ska bedriva utbildning på gymnasienivå. Vi menar att det är mer ekonomiskt fördelaktigt om utförardelen inom vuxenutbildning och yrkeshögskola finns samlat tillsammans med övrig utförarverksamhet inom Utbildningsförvaltningen. En samlad utförarverksamhet i en förvaltning, som i dag, bidrar till att stadens resurser nyttjas bättre. Det handlar exempelvis om personal, lokaler och utrustning i undervisningen. Detta är särskilt viktigt med tanke på det ekonomiska läge som staden befinner sig i just nu. Redan i dag är den verksamhet som bedrivs av Utbildningsnämnden effektiv i jämförelse med andra nämnder. Vidare finns en välfungerande stödorganisation med specialistkompetens.

Liberalerna av uppfattningen att det är viktigt med en stor bredd och mångfald av utförare inom den kommunala vuxenutbildningen. Om detta är vi eniga om med motionärerna. Just därför skulle det vara olyckligt med beställare och utförare i samma organisation. Vi har tillsammans lagt förslag om att införa auktorisation av vuxenutbildningen. Det är ett förslag som skulle stärka kvalitén inom vuxenutbildningen samtidigt som nackdelarna med dagens upphandlingar skulle kunna undvikas.

Vuxenutbildningen i egenregi som utförs av Studium sker med hög kvalitet och med goda resultat. När det gäller yrkeshögskolan, som har en statlig finansiering och styrning, är YRGO en av landets största och ledande utförare. För staden som helhet är de kommunala huvudmännen både en resurs och ett viktigt verktyg för att säkra utbildad arbetskraft och för att möjliggöra ett livslångt lärande. Verksamheten som sker vid Studium och YRGO vittnar om att det i dag finns en hög utförarkompetens.

Vi kan konstatera att kommunfullmäktige, i budgeten för 2024, har beslutat att ge kommunstyrelsen i uppdrag att utreda hur utförandet av kommunal vuxenutbildning och högre yrkesutbildning kan samlas till en nämnd. Då uppdraget redan är hanterat och beslutat så föreslår vi Utbildningsnämnden att avstyrka motionen.

Yttrande till motion av Anders Svensson (M) och Hakan Önal (M) om att utreda den organisatoriska tillhörigheten för egenregin inom vuxenutbildningen (SLK 0616/23)

§ 182, 1043/23

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att avslå motion av Anders Svensson (M) och Hakan Önal (M) om att utreda den organisatoriska tillhörigheten för egenregin inom vuxenutbildningen.

Paragrafen justeras omedelbart.

Handling/ar

Tjänsteutlåtande 2023-57

Förvaltningens samverkansgrupp 2023-11-13

Yrkanden

Hakan Önal (M) yrkar bifall till motionen från Anders Svensson (M) och Hakan Önal (M).

Pär Gustafsson (L) yrkar att utbildningsnämnden avslår motionen.

Camilla Harrysson (D) yrkar avslag på motionen.

Linda von Corswant (MP) yrkar avslag på motionen.

Propositionsordning

Ordförande konstaterar att två förslag finns och ställer bifall mot avslag på motionen och finner att motionen avslås.

Hakan Önal (M) anmäler reservation mot beslutet.

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2023-11-21

Protokollsanteckning/ar

Pär Gustafsson (L), 2:e vice ordförande, antecknar yttrande från (L).

Yttrandet biläggs protokollet som bilaga 1.

Reservation

Hakan Önal (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Justerings

2023-11-21

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Dag för justering

2023-11-21

Vid protokollet

Sekreterare

Britta Ryding

Ordförande

Milton Tekle Haile

Justerande

Pär Gustafsson

Tjänsteutlåtande Nr: 2023-57

Utfärdat 2023-10-12

Diarienummer 1043/23

Handläggare

Ann-Sofie Johansson

Telefon: 031-367 31 76

E-post: ann-sofie.johansson@educ.goteborg.se

Yttrande till motion av Anders Svensson (M) och Hakan Önal (M) om att utreda den organisatoriska tillhörigheten för egenregin inom vuxenutbildningen H2023 nr 142 (SLK 0616/23)

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen överlämnar ärendet för politiskt ställningstagande utan eget förslag till beslut. Förvaltningen har gjort en historisk beskrivning som finns bifogad.

Av Göteborgs Stads riktlinje för kommunstyrelsens remittering framgår att vid remittering av motioner ska en nämnd alltid ange om den tillstyrker, avstyrker eller avstår från att ta ställning till förslagen i ärendet.

Sammanfattning

Yttrandet avser att besvara motion av Anders Svensson (M) och Hakan Önal (M) om att utreda den organisatoriska tillhörigheten för egenregin inom vuxenutbildningen H2023 nr 142. Egenregins tillhörighet har utretts ett flertal gånger. Senast var i samband med översyn av stadens facknämnder. I ärendet finns en beskrivning av hur egenregin varit organiserad, vilken volym man haft och vilka utredningar som gjorts de senaste 25 åren.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningens bedömning är att det är mest ekonomiskt fördelaktigt för Göteborgs Stad att utförardelen inom vuxenutbildning och yrkeshögskola finns tillsammans med övrig utförarverksamhet inom Utbildningsförvaltningen.

Utbildningsförvaltningen är en utförarorganisation med gedigen erfarenhet kring att genomföra utbildningar. Genom att samla all utförarverksamhet i en förvaltning bidrar det till att stadens resurser nyttjas på ett effektivt sätt. Det handlar om samordning och sambruk av lokaler, utrustning och personal. Verksamheterna delar även på de stödfunktioner med specialistfunktioner som finns i form av HR, Juridik och IT mm, vilka är anpassade för att utföra utbildning. I samband med omställning av personal ingår man i en större organisation, vilket underlättar att hitta annat arbete för den personal som berörs.

Om verksamheterna skiljs åt försämras förutsättningarna för sambruk av lokaler, utrustning och personal.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen/bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen/bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Samverkan

I förvaltningens samverkansgrupp 2023-11-13.

Bilagor

1. Motion av Anders Svensson (M) och Hakan Önal (M) om att utreda den organisatoriska tillhörigheten för egenregin inom vuxenutbildningen H2023 nr 142 (SLK 0616/23)

Ärendet

Motion av Anders Svensson (M) och Hakan Önal (M) om att utreda den organisatoriska tillhörigheten för egenregin inom vuxenutbildningen, H 2023 nr 142.

Remissen ska besvaras senast 2023-11-22

Beskrivning av ärendet

Egenregins tillhörighet har utretts ett flertal gånger. Senast var i samband med översyn av facknämnderna i staden.

Historik och bakgrund

Utbildningsförvaltningen har historiskt varit den nämnd som både hanterat all vuxenutbildning och sedan 2005 varit utförare av den del av vuxenutbildningen som bedrivs i egenregi.

Fram till 2000 hanterade Utbildningsnämnden (UBN) all vuxenutbildning och hade samma ansvar för den som för gymnasieskolan. 1999-07-01 bildades Vuxenutbildningsnämnden (VUN) som fick huvudmannaansvaret för all vuxenutbildning i kommunen. VUN fick även ansvar för arbetsmarknadsutbildningar som andra kommunala aktörer än UBF utförde. Det påbörjades en upphandling av vuxenutbildning som successivt utökades.

2001 fattades beslut i Kommunfullmäktige att starta ett bolag, Studiumbolaget, för genomförande av den vuxenutbildning som skulle ske i egen regi och att reglementet för UBN ändrades från 2002. I samband med detta konkurrensutsattes all vuxenutbildning och lades ut för upphandling. Fram till 2002 hade egenregin haft ca 75 procent av all vuxenutbildning och hade ca 750 årsarbetare fördelat på sex olika enheter/skolor i staden. I upphandlingen som skedde 2002 tappade Studiumbolaget merparten av sina uppdrag.

I utredningsarbetet för förändringen i Utbildningsförvaltningens reglemente hade såväl nämndformen som bolagsformen diskuterats och vägts utifrån olika faktorer.

Vid bedömningen av organisationsform värderades tre alternativ:

1. verksamheten lyfts in i vuxenutbildningsförvaltningen och underställs dess nämnd
2. verksamheten underställs en egen nämnd
3. verksamheten omvandlas till ett kommunalt bolag

Stadskansliet kom då fram till att fördelarna övervägde för bolagsformen utifrån den här typen av konkurrensutsatt verksamhet. Som argument för detta lyftes: *Vuxenutbildningen kännetecknas av flera aktörer på en marknad med hård konkurrens. Möjligheten till snabba beslut kommer att vara viktiga. Utmaningen för organisationen kommer att vara att ha förmåga att snabbt och flexibelt kunna anpassa och ställa om utbildningsproduktionen, såväl innehållsmässigt som volymmässigt.*

Man hade i bedömningen med att andelen som skulle utföras i egen regi skulle minska något när all utbildning konkurrensutsatts.

En negativ konsekvens som lyftes av stadsledningskontoret var att när utförarvux lämnar UBN och organisatoriskt skiljs från gymnasieskolan försämras förutsättningarna för samordning och sambruk av personal och lokaler.

I samband med att all vuxenutbildning konkurrensutsattes av Vuxenutbildningsförvaltningen så tappade Studiumbolaget merparten av sina uppdrag och bolaget avvecklades och gick 2003 in i en förvaltningsform. Volymen utbildning 2003 uppgick inom egenregin till ca 19 procent. Totalt sett halverades omslutningen för Studium mellan 2002 och 2003 och minskade ytterligare under 2004. Stadskansliet fick åter i uppdrag att utreda hur en egenregi skulle utformas i Staden.

Stadskansliet bedömde möjligheten att organisera delar av vuxenutbildningen i kommunal regi utifrån bedömningar av omvärldsfaktorer i både kort och långt perspektiv, avvägningar för att säkerställa tillgång respektive affärsmässighet samt koncernbehov av kompetensutveckling och rekrytering till kärnverksamheter. Bedömningen omfattade, förutsättningar, utbildningsinriktningar och volym samt förslag till huvudmannaskap. Stadskansliet föreslog att Studium i Göteborg AB inte rekonstrueras.

Stadskansliet utredde tre alternativa former för nytt huvudmannaskap, en gemensam beställar-utförar-nämnd, en ny kommunal utförarnämnd samt att utbildningsnämndens ansvar utökas med vuxenutbildning i kommunal regi. Samtliga alternativ innebar att en facknämnd har ett övergripande strategiskt ansvar för kommunens vuxenutbildning. Stadskansliet föreslog att Vuxenutbildningsnämndens övergripande ansvar kvarstår samt att uppdraget att bedriva vuxenutbildning i egenregi från och med 1 januari 2005 åläggs Utbildningsnämnden.

I samband med utredningen var Utbildningsnämnden, Vuxenutbildningsnämnden och Studiumförvaltningen remissinstans. Studiumförvaltningen förordade att verksamheten skulle förläggas till VUN men hänvisning till att det blev en förvaltning som hade fokus på vuxenutbildning. Man angav här att egenregin skulle utgöra 40 procent av den totala vuxenutbildningen. VUN förordade att huvudmannaskapet för vuxenutbildningen i egenregi åläggs UBN. Som skäl anges att man utifrån övriga utförare blir otydligt och att nämndens trovärdighet kan ifrågasättas. Man lyfter också att UBN som är en större organisation ger större flexibilitet vad gäller samutnyttjande av personal och lokaler. Man lyfter här också att det är olyckligt att låsa fast sig i en fastställd procentsats som egenregin ska utföra. UBN förordade att egenregin förläggs till UBN. UBN har erfarenhet av att organisera verksamhet inom varierande skolformer och möjligheterna till samutnyttjande av resurser sågs som goda. Man ser också att förutsättningarna för att samordna och vidareutveckla samverkan med näringslivet och högskolorna ökar om verksamheten finns inom samma organisation. Man lyfte också att det finns risk för att neutraliteten ifrågasätts om utförar- och beställarorganisationen finns i samma organisation.

Som skäl lyfter stadskansliet följande argument för att ha en egenregi:

Ett skäl är att säkerställa beredskap och stabilitet och kompetens inom de utbildningssektorer som kommunen har lagstadgad skyldighet att erbjuda utbildning dvs grundläggande vuxenutbildning, svenska för invandrare och anpassad vuxenutbildning. Ett annat viktigt område är att säkerställa tillgång till utbildning inom de sektorer som är av strategisk betydelse för den kommunala kärnverksamheten som tex barnomsorg, omvårdnad och funktionshinder. Ett annat skäl är att säkerställa att kommunala investeringar i speciallokaler som tex restaurangsektorn kan utnyttjas och förvaltas effektivt.

I utredningen anges att huvuddelen även fortsättningsvis ska upphandlas i konkurrens för att utnyttja konkurrensmöjligheterna men också att säkerställa utveckling av pedagogiska modeller och metoder genom en organisation med fler aktörer. Egenregins dimensionering ska ha en stabil basorganisation som möjliggör en effektiv utbildningsorganisation. För att säkerställa likvärdighet bör antagning ske samordnat, dvs åligga beställarnämnden.

Ur ett elevperspektiv och för en effektiv studieplanering bör organisationen utformas så att det finns möjlighet att kombinera olika utbildningsnivåer. Egenregin ska ges goda förutsättningar att delta i utvecklingen av den kommunala vuxenutbildningen.

Dimensioneringen av egenregin bör avvägas så att det finns möjlighet för beställarorganisationen att komplettera och upphandla de utbildningsinriktningar som föreslås utgöra en basorganisation inom egenregin. Egenregin föreslås ha en garanterad bas på minst 20 procent.

Beställarnämnden kan efter samrådan med utförarnämnden utöka egenregins uppdrag genom att avdela ytterligare utbildningsvolym om utbildningsbehov eller andra förutsättningar förändras. Vid bedömning av volym för egenregin ska utbildningskvalitet och kompetens att utveckla vuxenutbildningen vara vägledande. Det är beställarens ansvar att utifrån efterfrågan, budget, kvalitet och prisbild avdela resurser till egenregin så att den kan upprätthålla god kvalitet, god verksamhetsutveckling samt kostnadseffektivitet vad gäller personal, lokaler och utrustning.

2017 genomförde Stadsledningskontoret på uppdrag av kommunstyrelsen en översyn av Göteborgs Stads facknämndsorganisation. Här föreslogs att vuxenutbildningen skulle renodlades och organisatoriskt ligga inom en nämnd. Ansvar för att utföra den kommunalt genomförda vuxenutbildningen samt uppdragsutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar föreslogs överföras från utbildningsnämnden till nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning.

Stadsledningskontorets motiv till förslaget var att renodla nämndsansvaret för ungdomsgymnasiet respektive vuxenutbildningen. Man såg även synergivinster mellan vuxenutbildning och arbetsmarknadsfrågor samt en förstärkt koppling mellan arbetsmarknadens behov och yrkeshögskolans strategiska roll. Mandat och ansvar för nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning skulle också öka. Det skulle även ge utbildningsnämnden stärkta möjligheter att fokusera på den förväntade kommande expansionen som var aktuell för ungdomsgymnasiet.

Som fördelar med nuvarande organisation fördes bland annat fram att utbildningsförvaltningen har en gedigen erfarenhet och kompetens kring att genomföra utbildningar. Man har i UBF även byggt upp en stödorganisation med specialistkompetenser kopplat till utbildningsverksamhet inom områden som ekonomi, HR, IT och juridik. Man lyfter också att i relation till de fristående parter som på uppdrag också genomför kommunal vuxenutbildning har den nuvarande organisationen en tydlighet genom att rollen som beställare av utbildning är skild från rollen som kommunal utförare.

I den nuvarande organisationen finns även synergieffekter mellan ungdomsgymnasiet och vuxenutbildningen. Det kan gälla för gemensamt utnyttjande av lärarkompetens, lokaler

och utrustning inom framför allt olika yrkesutbildningar. Till denna fördel kan även räknas möjligheterna att anordna gemensam kompetensutveckling för medarbetare.

Utredningen lyfter att UBN utifrån att den kommande befolkningsökningen, i den aktuella åldersgruppen för gymnasiet, de närmsta 10 åren kommer öka och att man därav behöver fokusera på ungdomsgymnasieverksamheten.

Som nackdel till förslaget lyfts att det försvagar flera av fördelarna i den nuvarande organisationen och att nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning idag i mycket begränsad omfattning är inriktad på att praktiskt genomföra utbildningar. Nämnden hade dessutom nyligen tagit över ansvaret för de arbetsmarknadsinsatser som tidigare hanterats av stadsdelsnämnderna och format en ny organisation för detta arbete. Mot denna bakgrund lyfter man att man behöver värdera nämndens förutsättningar att hantera ytterligare en stor utökning av sitt ansvarsområde.

Kommunfullmäktige beslutade **inte** i enlighet med Stadsledningskontorets förslag utan den nuvarande organisationen med utförande av den kommunala vuxenutbildningen och yrkeshögskolan inom UBN bibehölls.

I Kommunfullmäktiges budget 2016-2018 står följande: *Vid upphandling av vuxenutbildning ska det alltid övervägas om Göteborgs Stad kan driva verksamheten i egen regi. Den andel av verksamheten som drivs i egen regi ska öka.*

Hösten 2016 ökade volymen Sfi inom egenregion och en ny liten enhet startade upp på Selma Lagerlöfs torg. Verksamheten flyttade hösten 2017 till Gamlestaden.

2017 startar UBF yrkesutbildning till yrkesförare inom MTG (Motorbranschens tekniska gymnasium). Verksamheten startar i liten omfattning och växer snabbt i omfång. Idag omsluter verksamheten drygt 20 Mkr.

2018 överfördes all utbildning inom Anpassad vuxenutbildning till UBF. Detta var ett led i att öka egenregion och här fanns en politisk enighet att denna verksamhet kräver stabilitet och då är bättre lämpad att utföras inom egenregion.

Från hösten 2019 ökade volymen inom egenregion i enlighet med politisk målsättning. De verksamheter som ökade var; Fristående kurser inom naturvetenskapliga ämnen, Sfi alfabetisering samt även utbildning för traumatiserade elever. De tillfälliga lokalerna i Gamlestaden lämnas och verksamheten flyttar till Kviberg halvårsskiftet 2019 för att kunna ta emot den ökade volymen utbildning.

I budget 2021 och 2022 finns följande uppdrag från KF: *Nämnden för Arbetsmarknad och vuxenutbildning får i uppdrag att tillse att andelen av vuxenutbildningen och SFI:n som utförs i egenregi inte överstiger 25 procent av budgeten för vuxenutbildningen.*

Vid halvårsskiftet 2021 avvecklades platsbundna fristående kurser på gymnasial nivå samt på grundläggande nivå förutom svenska som andraspråk på grundläggande nivå. Till följd av pandemin och att de sökande i högre grad önskar läsa på distans fanns det inte ekonomiska förutsättningar att fortsatt driva dessa kurser inom egenregion. Totalt minskade omslutningen med ca 10 Mkr under 2021. Grundläggande kurser i svenska som andraspråk avvecklades vid halvårsskiftet 2022 då volymen gjorde det omöjligt att bedriva verksamheten med en ekonomi i balans. Elever väljer i hög grad att läsa på distans. Kurserna finns fortfarande kvar inom egenregion där de kombineras med att

eleven läser en yrkesutbildning. Totalt minskade omslutningen med ca 14 Mkr under 2022.

Från halvårsskiftet 2022 stoppades all påfyllnad av Sfi förutom för vissa ingångar där egenregin var ensamma om leverans. Volymen Sfi mer än halverades fram till halvårsskiftet 2023. Minskningen var en följd av det politiska målet att egenregin högst fick uppgå till 25 procent.

2023 startar UBF yrkesutbildning till frisör/barberare. Detta görs i Burgårdens gymnasiums regi som har hantverksprogrammet för ungdomsgymnasiet.

I budget från 2023 står följande: *Vuxenutbildningen ska i huvudsak drivas i kommunal regi, men även genom fortsatt upphandling av andra aktörer. SFI-utbildningen och andra utbildningar i det svenska språket ska hålla hög kvalitet och i huvudsak drivas i kommunal regi med bibehållna möjligheter för folkbildningen att bidra.*

Sammanfattning

Egenregin har under den senaste 25 års perioden varit organiserad på olika sätt allt från att ha haft allt ansvar för vuxenutbildning fram till 2000, inget ansvar alls till att från 2005 vara utförare av kommunal vuxenutbildning i egen regi samt uppdragsutbildning och yrkeshögskola. Utbildningsförvaltningen ser att det för Göteborgs stad finns stora ekonomiska vinster med att gymnasieutbildning, vuxenutbildning och yrkeshögskoleutbildning organiseras i en och samma förvaltning. Det gäller gemensamt utnyttjande av lärarkompetens, lokaler och utrustning inom framför allt olika yrkesutbildningar. Det finns även i Utbildningsförvaltningen en väl utbyggd stödorganisation med specialistkompetenser kopplat till att bedriva utbildning inom områden som ekonomi, HR, IT och juridik. Delas utförardelen upp på två nämnder tappas synergieffekter samt att man också behöver bygga upp ytterligare en stödfunktion som fokuserar på utförarverksamhet.

Om man ska utreda organiseringen så ser Utbildningsförvaltningen man kan vidga utredningen till att även innefatta tillhörigheten av den totala vuxenutbildningen och inte bara den del som utförs i egen regi.

Förvaltningens/bolagets bedömning

Utbildningsförvaltningen överlämnar ärendet för politiskt ställningstagande utan eget förslag till beslut. Förvaltningen har gjort en historisk beskrivning som finns bifogad.

Av Göteborgs Stads riktlinje för kommunstyrelsens remittering framgår att vid remittering av motioner ska en nämnd alltid ange om den tillstyrker, avstyrker eller avstår från att ta ställning till förslagen i ärendet.

Tomas Berndtsson

Ann-Sofie Johansson

Förvaltningsdirektör

Utbildningschef